

Justitiedepartementet
Straffrättsenheten/L5
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till ju.L5@regeringskansliet.se
Ju2022/01335

Yttrande över promemorian Straff för deltagande i en terroristorganisation (Ds 2022:6)

Inledning

Attunda tingsrätt tillstyrker utredningens förslag med följande synpunkter och kommentarer.

Deltagandebrottets förhållande till samröresbrottet

I promemorian föreslås att *samröresbrottet* i 5 § blir subsidiärt i förhållande till det föreslagna nya *deltagandebrottet* i 4 a §.

I den nya författningskommentaren till 5 § i promemorian anges att gärningar som omfattas av samröresbrottet kommer att kunna utgöra deltagandebrott (s. 157). Genom deltagandebrottets införande kommer alltså det tidigare föreslagna samröresbrottet att få ett till viss del annat innehåll än vad som avsågs i de tidigare förarbetena i prop. 2021/22:133. Den tidigare författningskommentaren till den bestämmelsen blir därmed också till viss del inaktuell.

Mot denna bakgrund framstår författningskommentaren till 5 § i promemorian som förhållandevis kortfattad. Även kommentaren till 4 a § skulle kunna utvecklas. Där anges exempelvis att mer tillfälliga eller begränsade kontakter med en terroristorganisation – eller aktiviteter som sker inom ramen för en från terroristorganisationen fristående verksamhet – normalt inte är att betrakta som ett deltagande i terroristorganisationens verksamhet, men att sådana kontakter under vissa förutsättningar kan vara straffbara som samröre med en terroristorganisation enligt 5 § (se s. 148 i promemorian). Tingsrätten noterar att dock matlagning kan utgöra deltagandebrott men faller utanför det straffbara området för samröresbrottet (se s. 149 i promemorian jämförd med prop. 2021/22:133 s. 182). Det vore värdefullt om frågan om gränsdragningen mellan de två brotten kunde tydliggöras och illustreras med ytterligare exempel.

I promemorian anges vidare att aktiviteter som sker inom ramen för en från terroristorganisationen fristående verksamhet *normalt* inte är att betrakta som ett deltagande i terroristorganisationens verksamhet samt att sådana kontakter under vissa förutsättningar kan vara straffbara som samröre med en terroristorganisation enligt 5 § (s. 148). Det skulle vara värdefullt om frågan om vilka sorters ageranden inom ramen för eller i förhållande till den understödjande organisationen som skulle kunna vara straffbara antingen som deltagande i en terroristorganisation eller som samöresbrott ytterligare kunde belysas.

Den kvalificerande omständigheten att gärningen annars har varit av särskilt farlig art (4 a § tredje stycket)

Vid bedömningen av om ett deltagandebrott är grovt ska det enligt förslaget särskilt beaktas om gärningsmannen har tagit en central roll inom terroristorganisationen, om gärningen på ett påtagligt sätt har bidragit till organisationens förmåga att begå terroristbrott eller om *gärningen annars har varit av särskilt farlig art*.

Som exempel på när gärningen annars har varit av särskilt farlig art anges i författningskommentaren att agandet har skett inom ramen för en särskilt farlig terroristorganisation (s. 153). Tingsrätten ställer sig dock något tveksam till om en sådan situation täcks av den föreslagna lagtexten. Som lagtexten nu är formulerad framstår det som att den rent språkligt tar sikte på gärningen i sig – d.v.s. hur själva deltagandet har gestaltat sig – och inte i vilket sammanhang det sker. Tingsrätten föreslår att ett tillägg där det uttryckligen anges att det vid bedömningen om ett brott är grovt ska beaktas om ”deltagandet har skett inom ramen för en särskilt farlig terroristorganisation”.

Preventiva tvångsmedel

I promemorian föreslås att deltagande i en terroristorganisation, grovt brott, ska ingå i de typer av brottslig verksamhet som tillstånd till preventiva tvångsmedel får meddelas för enligt 1 § lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott (avsnitt 10.4 och 13.3 i promemorian). I andra stycket i nämnda paragraf finns en lättnad vad gäller kravet på riskbedömning i förhållande till den person som tvångsmedlet riktas mot i fråga om personer som tillhör eller verkar för en organisation eller grupp där det finns en påtaglig risk för att det kommer att utövas brottslig verksamhet av visst slag och det kan befaras att personen kommer att *främja* verksamheten.

Enligt den föreslagna lydelsen av deltagandebrottet ska det utgöra en brottslig gärning att delta i verksamheten i en terroristorganisation på ett sätt som är ägnat att *främja*, stärka eller understödja terroristorganisationen.

Eftersom deltagandebrottet i sig tar sikte på bland annat ett främjande av viss verksamhet (i en terroristorganisation) uppkommer frågan om hur 1 § andra stycket preventivlagen ska tillämpas vid brottslig verksamhet som innefattar grovt deltagandebrott. Det kan finnas anledning att se över 1 § andra stycket preventivlagen för att säkerställa att de olika främjandebegreppen tar sikte på samma sak och att preventivlagsbestämmelsens praktiska tillämpningsområde inte begränsas genom införandet av terroristbrottslagen på ett sätt som inte är avsett.

Detta ärende har beslutats av tingsrätten i sammansättning av lagmannen Anders Dereborg, chefsrådmannen Susanne Södersten och den administrativa fiskalen Maja Adler, föredragande.

Anders Dereborg

Maja Adler